

La doctora Europa a tan sols un clic

Els serveis sanitaris en línia s'obren pas amb la millora de la salut dels ciutadans i dels recursos de Catalunya i la Unió Europea

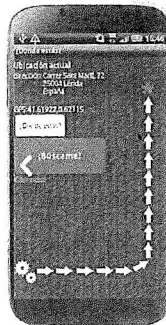
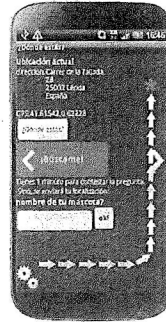
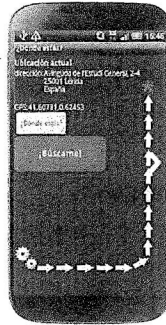
ESTHER DEL CAMPO

“Doctor, què em passa?” Aquesta frase ja no només se sent a la consulta dels CAP o hospitals, sinó que, des de casa seva, alguns pacients fan arribar dubtes i preguntes al metge de família via internet. De fet, els ciutadans, els professionals de la salut i els sistemes sanitaris de Catalunya i Europa estalvien cada vegada més gràcies a l'ús de serveis de salut en línia com les videoconsultes, el telemonitoratge de malalties cròniques o la gestió del benestar de les persones grans a través d'aplicacions en tauletes i telèfons mòbils, tot un repte en un context de recessió. Fa més de deu anys que la Comissió Europea actua en l'àmbit de l'eSalut (salut electrònica), i recentment ha posat en marxa l'eHealth Action Plan per transformar la sanitat d'ara al 2020.

“Els sistemes de sanitat europeus encara segueixen dempeus, però comencen a mostrar fissures. És hora de comprovar l'estat de salut d'aquest model del segle XX”, segons Neelie Kroes, vicepresidenta de la Comissió Europea i responsable de l'Agenda Digital per a Europa.

Amb aquest diagnòstic, la UE es prepara per oferir als ciutadans sistemes sanitaris sostenibles econòmicament, amb una medicina d'alta qualitat, a punt per fer front als reptes d'una població que envellix. Un dels remeis és l'eSalut, els serveis de salut en línia, que es basen en l'ús d'eines digitals que permeten la interacció entre el pacient i el sistema sanitari, o entre les organitzacions sanitàries perquè treballin alhora, el que permet la història clínica electrònica.

De fet, alguns països membres han fet

Un full de ruta digital cap al 2020

Una agenda és un quadern on s'anoten, per no oblidar-les, les qüestions pendents del seu propietari. En el cas de la UE, la Comissió Europea va posar en marxa el 2010 l'Agenda Digital, que s'articula al voltant dels set obstacles per al desenvolupament correcte de les TIC a Europa. De fet, proposa 101 accions en diversos àmbits, entre ells la salut, per impulsar el creixement econòmic gràcies a les tecnologies digitals dins l'estratègia Europa 2020. En concret, es preveu que la implementació d'aquesta agenda incrementarà el PIB europeu un 5% en els propers vuit anys.

una aposta decidida per la salut electrònica. Per exemple, la xarxa digital d'informació sanitària de Dinamarca, amb un dels sistemes més eficients del món, aconsegueix estalviar diàriament 50 minuts de tasques administratives als metges, un temps que dediquen als pacients. També al nord, a Estònia, els ciutadans tenen accés obert a tota la seva història clínica des del 2009. El 47% dels estonians l'usa freqüentment per fer cerques, descarregar documents, gestionar receptes de medicaments i contribuir a actualitzar les dades demogràfiques.

PRIMERS PASSOS EN ESALUT

Una iniciativa catalana en l'àmbit dels serveis sanitaris en línia és la de Pediatria dels Pirineus, un consultori virtual coordinat per una cooperativa de professionals de la salut que cobreix tot l'Alt Urgell. En un any de vida, s'han atès 139 consultes dels pares de 150 nens i nenes registrats al web. Aquests són els resultats que el doctor Jordi Fàbrega va presentar a la jornada *Salut 2.0, la xarxa al servei dels professionals*, al Col·legi Oficial de Metges de Barcelona (COMB).

Ara per ara, Pediatria dels Pirineus ha aconseguit solucionar problemes d'accessibilitat i de dispersió geogràfica per als pares i pediatres de la segona comarca més gran, però també la segona menys poblada, de Catalunya. Al Pla de Sant Tirs, nucli de 390 habitants, a vuit quilòmetres dels serveis mèdics de la Seu d'Urgell, hi viu la Josefina Lladós, mare d'un nen de quatre anys i una nena de dos anys i mig. Ella és usuària del servei de Pediatria dels Pirineus: “Per a una família com la nostra,

que hem d'agafar el cotxe per anar al CAP, el servei de consultori virtual no té preu”, assegura.

“Normalment en menys de 24 hores et responen i, si no ho fa el pediatre o la infermera dels teus nens, ho farà un altre de l'equip”, valora de manera satisfactòria la Josefina la seva experiència. Des del seu punt de vista com a mare, aquest servei a la xarxa li dóna tranquil·litat i seguretat, sense esperes fins a la propera revisió o perdre's a fóruns d'internet: “La maternitat és un món ple de dubtes diaris. No es tracta d'abusar dels nostres metges, però saps que a través del consultori els pots fer qualsevol pregunta i que et respondran quan tinguin el moment per fer-ho, sense molestar-los quan estan passant consulta.”

A la mateixa jornada del Col·legi de Metges de Barcelona, un dels responsables dels continguts als blogs i xarxes socials del Catsalut a la Catalunya Central, el doctor Josep Vidal, reflexionava sobre la qüestió: “Volem aconseguir la responsabilització dels ciutadans en la gestió de la seva salut.” En l'actualitat, els pacients tenen a la seva disposició fins a més de 10.000 aplicacions mòbils de salut, però no està clar qui les ha d'avaluar i garantir. “La introducció d'aquestes eines genera nous interrogants i nous debats sobre aquesta nova forma de servei públic”, va concloure el doctor Jaume Padrós, vicepresident primer del Col·legi de Metges de Barcelona.

LES TIC, SANITAT I MOBILITAT

Són moltes a Catalunya les iniciatives en eSalut, de grans i petits centres o de professionals de salut i experts que col·labo-

ren amb altres països. És el cas del projecte pilot eSOS, en què hi participen 23 països, que pretén millorar la qualitat de l'atenció sanitària dels ciutadans europeus quan viatgen a un altre país de la UE, gràcies a una infraestructura TIC que permet la transmissió segura de dades entre sistemes de salut.

Amb vista a l'Europa del 2020, la vicepresidenta Kroes assegura que “el nou pla d'acció europeu de salut en línia, l'eHealth Action Plan 2012-2020, se centra a introduir els progressos digitals a la sanitat i eliminar els obstacles per a la creació de serveis sanitaris més intel·ligents, més segurs i més centrats en el pacient”.

“Sense dubte, les noves tecnologies contribuiran a fer que el sistema sigui molt més fluid, però ho hem de fer amb cura, sense perdre el contacte metge-pacient”, afirma la doctora Inês Vieira, metgessa de família, originària de Portugal, que és resident de primer any en un hospital de Barcelona.

“Les TIC no han de servir perquè el pacient usi i abusi del metge, amb el sentiment que sempre hem d'estar disponibles: som humans. Però tot sigui per millorar la qualitat i el benestar”, assegura la doctora Vieira en un moment de retallades en què els joves metges d'arreu d'Europa es preparen al màxim en tots els sentits i treballen per al futur de la sanitat, en aquest cas a Catalunya. “De la nostra part, la nostra feina com a metges la farem de la millor manera que puguem, perquè el pacient ho és tot”, conclou la doctora Vieira, segura de les seves paraules i la seva vocació.

Unir tecnologia i salut, un repte per als joves

Estudiant de 1r curs d'enginyeria industrial a la UPC, el jove lleidatà Javi Iglesias va dedicar el seu treball de recerca de batxillerat a dissenyar una aplicació per a telèfons mòbils Android. El resultat va ser ‘¿Dónde estás?’, un localitzador de persones que permet millorar la qualitat de vida dels qui tenen Alzheimer o crisis de pèrdua d'orientació. Fins ara, l'app s'ha descarregat més de 150 vegades. Per aquest treball, Iglesias va rebre el Premi Accés Batxillerat 2012 per l'accessibilitat de la Fundació Salas.

De manera breu, com funciona l'aplicació ¿Dónde estás?

Inicialment, cal que l'aplicació estigui instal·lada tant al telèfon del cuidador com al de la persona que es busca. A partir d'aquí, s'ha de configurar l'app al mòbil del pacient, amb una pregunta de seguretat i un número de telèfon d'emergències. Quan el cuidador demana on és l'altre, a la pantalla del pacient apareix la pregunta de seguretat i la persona té un minut per contestar-la. En cas que no la contesti, o la contesti erròniament, s'envia la localització al mòbil que l'ha demanada i aquesta es continua enviant cada 30 segons per tal d'actualitzar el mapa al mòbil del cuidador.

En quina mesura l'ús de les app, les tauletes o els telèfons mòbils per gestionar la salut es pot estendre en els propers anys?

Queda molta feina per fer i el camí serà difícil i amb moltes corbes, però tot apunta que tant les tauletes com els telèfons intel·ligents seran la base de tot en un futur, així com ara ho són els ordinadors. Per tant, també ho seran en el tema de la salut. És més, ja comença a haver-hi bàscules o polseres de mesura de l'activitat física que funcionen connectades als telèfons mòbils i a les tauletes, com també aplicacions que mesuren el pols cardíac a través de la càmera del telèfon.

Com a nadiu digital, i a partir del que ha après desenvolupant l'app, quins considera que són els reptes i les oportunitats en l'àmbit de la tecnologia mòbil per a la salut?

Crec que un dels reptes més importants en aquest camp és apropar la informació sobre com tenir cura de la salut a tothom, aconseguint per exemple que un mateix pugui gestionar el benestar. O fer de les visites via conferència una cosa totalment rutinària mitjançant les dades que es poden transmetre a través de tauletes i els aparells mèdics. En definitiva, fent que aquestes tecnologies estiguin a l'abast de tothom.

“

Els serveis de salut en línia es basen en l'ús d'eines digitals que permeten la interacció entre el pacient i el sistema sanitari

Nota al lector

Aquest article d'Esther del Campo va guanyar la VI edició del concurs d'articles sobre la Unió Europea que organitza cada any la Representació de la Comissió Europea a Barcelona amb l'Oficina del Parlament Europeu i l'AEPE (Associació de Periodistes Europeus de Catalunya).